

Handläggare
Eva Fagerhem
Telefon: 08-508 20 114**Till**
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd
2020-09-24

Förslag till ny avfallsplan för Stockholms Kommun 2021 - 2024

Svar på remiss från Stockholm Vatten och Avfall

Förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Kersti Tagesson
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har förnyat sin avfallsplan för Stockholms stad perioden 2021-2024. Planen efterliknar i stort den förra versionen för perioden 2017-2020 och innehåller således aktiviteter och mål som stadsdelsförvaltningen redan arbetar mot. Förvaltningen önskar att förslaget om avgiftsbeläggning på bygg- och rivningsavfall undersöks noggrannare eftersom det kan öka risken för sopdumpning – en kostnad som till stor del belastar stadsdelsnämnden.

Bakgrund

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har skickat sin avfallsplan för Stockholm 2021-2024 på remiss. Avfallsplanen har många likheter med sin föregångare för perioden 2017-2020, några förändringar.

Ett nytt huvudmål om nedskräpning har tillkommit där åtgärder för att förebygga och avhjälpa nedskräpning samlats.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen stadsmiljö och lokaler. De fackliga organisationerna har informerats vid Förvaltningsgrupp 2020-09-15.

Ärendet

Avfallsplanen ska redovisa mål och åtgärder som kommunens långsiktigt planerar för så att avfallets mängd samt farlighet ska minska. Planen utgör en av två delar av kommunens renhållningsordning – den andra delen utgörs av föreskrifter. Avfallsplanen länkar samman arbetet till såväl internationella mål som Agenda 2030, nationella miljömål inom Sverige samt kommunala strategier som klimathandlingsplanen och miljöprogrammet.

I stadens miljöprogram finns exempelvis mål om minskad resursanvändning och klokare konsumtion, ökad recirkulation av materiella resurser och minskade utsläpp av växthusgaser. Alla är mål som på olika sätt kan länkas samman med hållbar avfallshantering. Som ett led i planens genomförande kommer SVOA att genomföra investeringar på totalt 1,7 miljarder kr. Planen följer den klassiska avfallshierarkin där avfallshantering följer ett trappsystem som illustreras i bilden nedan.

Samtidigt som invånarantalet ökar förväntas avfallsmängderna öka. I början av 1900-talet slängde varje svensk 25–30 kg avfall per år, idag är mängden ungefär 465 kilo. Avfallsmängden per invånare i Stockholm har dock börjat avta och förväntas minska svagt under perioden. Befolkningsökningen innebär dock att den totala mängden avfall fortsatt kommer att öka. Att minska avfallsmängderna och erbjuda en lättillgänglig, miljöanpassad och kostnadseffektiv avfallshantering med en god arbetsmiljö är en stor utmaning.

SVOAs egna prognoser visar på att den totala mängden avfall som samlats in i staden kommer att öka fram till 2030 – efter att ha minskat under 2010-talet. Det är framför allt den ökade mängden matavfall som SVOA alltmer handskas med som står för en stor del av ökningen.

Avfallsplanen har fyra övergripande mål och 19 underliggande delmål. De fyra övergripande målen är:

1. Avfall från boende och verksamheter i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas omhand resurseffektivt
2. Nedskräpningen i Stockholm ska minska
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan
4. Avfallshanteringen ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

Nedan presenteras samtliga delmål i en lista:

	Mål	Särskilt relevant för stadsdelsförvaltningen
1.1	Den totala mängden avfall ska minska	Ja
1.2	En större mängd produkter återanvänds	Ja
1.3	En större andel av avfallet ska materialåtervinnas	Ja
1.4	Andelen farligt avfall och el-avfall i soppsäcken ska vara mindre än 0,3 procent	Ja
1.5	Mängden matavfall som behandlas Biologiskt för biogasutvinning och närings-återförsl ska öka till minst 70 procent samtidigt som matsvinnet i staden ska minska	Ja
1.6	Mängden anläggnings-, bygg- och rivningsavfall ska minska	Ja
1.7	Mängden textilavfall som förebyggs, återanvänds och materialåtervinns ska öka	Ja
1.8	Mängden plastavfall som förebyggs och materialåtervinns ska öka	Ja
1.9	Minst 60 procent av fosfor i avloppsslam ska tas till vara och återföras som växtnäring till åkermark	Ja
2.1	Nedskräpningen i Stockholm ska minska	Ja
2.2	Uppkomsten av marint skräp ska minska	Ja

3.1	Kommunikation ska öka kunskap och motivation kring förebyggande- och hantering av avfall	Ja
3.2	Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda	Ja
3.3	Systemen för avfallshantering ska erbjuda en god arbetsmiljö	Ja
4.1	Vid ny- och ombyggnationer ska avfallsfrågorna beaktas under hela planerings- och genomförandeprocessen	Ja
4.2	Vid förtätning ska helhetslösningar för avfallshanteringen som täcker in både ny och befintlig bebyggelse övervägas	
4.3	Mark och byggnader ska i större utsträckning kunna användas för avfallsverksamhet i syfte att minska avfall, transporter och störning	
4.4	Ökad hänsyn ska tas till den omgivande miljön vid hantering av avfall	
4.5	Nya tekniklösningar ska undersökas och insamlingssystem samt behandlingsmetoder ska fortsätta utvecklas v	

Samtliga mål har åtgärder som tilldelas olika förvaltningar och bolag. Stadsdelsförvaltningarna är delansvariga för de delmål som markerats i listan ovan. En stor majoritet av åtgärderna som föreslås till delmålen är sådant som stadsdelsförvaltningarna redan gör. Det är bland annat:

- Minimera antalet engångsartiklar
- Minska matsvinnet
- Sortera matavfall inom verksamheter
- Se till att park- och grönområden är rena och fria från skräp
- Öka platssamverkan för att minska nedskräpning och dumpning på specifika platser
- Öka städning och ha nog med källsortering för allmänheten i vattennära lägen

SVOA diskuterar även andra förslag i avfallsplanen som inte ligger som konkreta mål. Ett exempel på detta är att frågan om avgiftsbeläggning på bygg- och rivningsavfall diskuteras.

Avfallshanteringens centrala roll i stadens övergripande klimat- och miljöarbete innebär också ett ansvar och en plattform att utgå ifrån när det gäller att informera stadens boende och verksamma om hur de kan minska sin klimat- och miljöpåverkan.

Mobila lösningar för mottagning av avfall och återbruksmaterial kommer vidareutvecklas under planperioden. Även mottagning av textil och farligt avfall i samarbete med butiker och samarbetspartners avses utvecklas under planperioden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till den nya avfallsplanen och välkomnar att nedskräpning tillkommit som ett prioriterat område.

I stadsdelsområdet förekommer problem med hushållsavfall och nedskräpning i naturen och intill stadsdelens papperskorgar. Problem har även funnits med stora skräpmängder vid de återvinningsstationer som finns i stadsdelen. Det är positivt att producentansvaret förstärks ytterligare och att fastighetsnära lösningar ökar.

För att komma tillrätta med nedskräpningen krävs en samordning mellan förvaltningen och andra berörda förvaltningar och bolag. Förvaltningen arbetar redan idag på flera olika sätt med att minska nedskräpningen i stadsdelsområdet. Förvaltningen ser framförallt att det finns ett behov av stöd och tydlig styrning för att få till beteendeförändringar och synliga resultat. Det vore önskvärt med stadsgemensamt kommunikationsmaterial kopplat till arbetet med att minska nedskräpning.

I avfallsplanen tas målet om marint skräp upp men det är oklart vad som omfattas av åtgärden och vem som är ansvarig för att utveckla samverkan mellan olika aktörer. Förvaltningen vill trycka på att en tydlig ansvarsfördelning gällande drift och underhåll av stadens vattendrag måste fastställas.

Vi är positiva till att Stockholm Vatten och Avfall kommer att utreda och vidareutveckla mobila och fasta insamlingssystem under planperioden. Detta skulle gå i linje med stadens ambitioner om att minska bilberoendet i staden.

Många av avfallsplanens åtgärder är kopplade till upphandling. Eftersom stadsdelsförvaltningarna upphandlar lokala avfallsavtal är det lämpligt att övergripande kravställningar arbetas fram centralt så att det finns en central linje för hur avtalskraven ska formuleras för att på bästa sätt följa avfallsplanens och andra styrdokument. Det

skulle vara önskvärt att kunna koppla avfallsplanens delmål och åtgärder mer tydligt till stadens andra styrdokument såsom miljöprogram och klimathandlingsplan. Samt att kunna koppla åtgärder till stadens arbete med exempelvis handlingsplanen om mikroplast och minska användning av plast för att få en bättre sammanhållning med stadens alla parallella styrdokument.

Avfallsplanen bör även implementeras i avdelningarnas verksamhetsplaner för att lättare följa upp åtgärder som är kopplade till förvaltningarna.

I avfallsplanen diskuteras frågan om avgiftsbeläggning på bygg och rivningsavfall. Det finns ett uppenbart problem med ökad avgiftsbeläggning för avfall. Problemet är att det ökar risken för sopdumpning på kommunal mark.

Företag som inte vill betala avgiften för deras avfall väljer att dumpa avfallet istället. Konsekvensen blir nedskräpning i naturen samt ytterligare kostnader för den förvaltning eller bolag som ansvarar för marken där avfallet har dumpats. Bygg- och rivningsavfall är ofta stora kvantiteter och därmed mycket tungt, en enda städning kan kosta tiotusentals kronor för en förvaltning. Frågan borde undersökas närmare så att man tydligt kan avgöra att en avgift inte slår mot andra förvaltningar och bolag i form av ökade städkostnader på grund av sopdumpning.

För att åstadkomma minskade avfallsmängder inom förvaltningens verksamheter finns flera utmaningar. Dels behöver verksamheter och medarbetare ha kunskap om avfallsplanens, miljöprogrammets och klimathandlingsplanens intentioner om att minska avfallsmängder för att uppnå målen om en hållbar stad. Förvaltningen bedömer även att det är viktigt att skifta fokus från nyckeltal till beteendeförändringar. Informationsinsatser för att öka kunskap om varför återbruk ska öka och avfallsmängder minska är det väsentliga i det arbetet

Bilaga

1. Remissunderlag – Förslag till ny avfallsplan för Stockholms Kommun 2021-2024